

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XXIV. — Izdan in razposlan dné 7. aprila 1892.

(Obsega štev. 64.—66.)

64.

Zakon z dné 16. marca 1892. l.

zastran odškodovanja za neopravičeno obsodbo.

S pritrditvo obeh zbornic državnega zbora ukazujem takó:

§. 1.

Ako je bila kaka oseba zastran kaznivega dejanja, katero je treba preganjati po kazensko-pravdnem redu, pravnomočno obsojena, more tedaj, kadar se na podstavi ponovljenega kazenskega postopanja ustavi postopanje ali se obtožba končno zavrne, nadalje v vseh slučajih, v katerih se ta oseba dodatno oprostí, tirjati od države primerno odškodnino za imovinskopravne izgube, ki so jo zadele po neopravičeni obsodbi.

Odškodnino tirjati ni pripustno, ako je obsojena oseba neopravičeno obsodbo sama nalašč zakrivila ali ako je v slučajih kontumačne razzodbe opustila ugovor proti nji.

§. 2.

Kadar nastopijo pogoji §. 1., tedaj morejo po smrti obsojene osebe odškodnino zahtevati ali že po nji zahtevano tirjati samó njen soprog (njena soproga), njeni otroci in pa roditelji, in to samó,

kolikor so ti svojci po neopravičeni obsodbi izgubili prežitek, katerega jim je bila obsojena oseba dolžna.

§. 3.

Pravica do odškodnine premíne v treh mesecih od tedaj, ko jo je bilo po §§. 1. in 2. tega zakona móči tirjati.

§. 4.

Tirjati je in kolikor móči določiti odškodnino s pis menó vlogo ali po zapisniku pri onem sodišči, katero je na prvi stopinji izreklo razveljavljeno sodbo.

§. 5.

Sodišče mora postopati uradoma, ovedovati, kar je potrebno, in zbirati dokaze, potrebne za poistimbo činjenic, na katere se pravica do odškodnine naslanja. Pri tem je enako skrbno ovedovati vse okolnosti za pravico do odškodnine in vse okolnosti proti nji. Priče in veščaki se smejo k izpóvedí prisiliti in vzeti v prisego, ako treba.

§. 6.

Ko so ovedbe završene, naznaniti je tirjatelju odškodnine, da mu je dano na voljo, predati v obrazložbo svoje pravice (§§. 1. in 2.) izjavo pismeno ali po zapisniku, a za to mu je dodeliti neodloživ rok štirinajstih dní.

Tirjatelju odškodnine je dovoliti, da smé spise pregledati.

§. 7.

Završene spise je z mnenjem sodišča vrèd predložiti pravosodnemu ministru, kateri sme za-
ukazati, da naj se opravijo še kake ovedbe.

Pravosodni minister odločuje o praviči do od-
škodnine in ustanavlja njen znesek.

§. 8.

Tirjatelj odškodnine se od časa, ko se mu je
vročilo odločilo pravosodnega ministra, daje rok
šestdesetih dní, da more na podstavi člena 3.,
lit. a) osn. d. z. z dné 21. decembra 1867. l. (Drž.
zak. št. 143.) o postavitvi državnega sodišča svojo
pravico zahtevati pred državnim sodiščem.

Ta rok je neodloživ, in zastran zamude roku
se postavitve ne more obnoviti.

Prošnja ne potrebuje, da jo kak odvetnik
podpiše.

§. 9.

Obravnave v stvari, katera se s tem zakonom
vreja, in pa vse dotične vloge so proste pristojbin in
poštne.

§. 10.

Zakon se ne uporablja o kazenskih sodbah,
storjenih pred veljavnostjo tega zakona.

§. 11.

Izvršitev tega zakona se naroča Mojim mini-
strom za pravosodje, finance in trgovino.

Na Dunaji, dné 16. marca 1892.

Frančišek Jožef s. r.

Taafe s. r.

Bacquehem s. r.

Schönborn s. r.

Steinbach s. r.

65.

Razglas finančnega ministerstva z dné 29. marca 1892. l.,

da se je odpravilo prigledovanje prometa s kavo
v okoliši poprejšnje županije réške in pa v mejnih
okrajih na hrvaškem obrežji.

Po poročilu kraljevo-ogerskega finančnega mi-
nisterstva z dné 1. marca 1892. l. se je gledé na

promèt s kavo v okoliši poprejšnje županije réške
in pa v mejnih okrajih na hrvaškem obrežji od-
pravil prigled, kateri se je dosedaj še opravljal na
podstavi §§. 330.—375. v „Uradnem podučilu za
colnije (harmice) po kraljevini ogerski iz leta 1842“.

Steinbach s. r.

66.

Zakon z dné 4. aprila 1892. l.,

zastran dodeljevanja prispévkov iz državnih sred-
stev Prvi c. k. priv. družbi za parno plovstvo po
Donavi.

S pritrditvo obeh zbornic državnega zbora
ukazujem takó:

Člen I.

Vladi se daje oblast, da Prvi c. k. priv. družbi
za parno plovstvo po Donavi s pogoji spodaj na-
tisenjenega dogovora na dobo od leta 1891. vštévši
do leta 1900. zagotóvi dodeljevanje nastopnih
letnih prispévkov;

- a) niti obrestne niti povratne podpore 250.000 gl.
a. v. v notah;
- b) brezobrestnega in povratnega pridavka
250.000 gl. a. v. v notah.

Člen II.

Prispevke, katere je v zmislu člena I. iz držav-
nih sredstev izplačevati Prvi c. k. priv. družbi za
parno plovstvo po Donavi, postavljati je vsako leto
v državni proračun.

V plačilo teh prispevkov za leto 1891. po-
trebni znesek je v državnem računskem završilu
leta 1891. postaviti na videž kot strošek, dovoljen
za omenjeno leto. Za leto 1892. se vladi v napo-
minani namen dovoljuje kredit 500.000 gl.

Člen III.

Izvršitev tega zakona, ki zadobi moč z dném
razglasitve, naroča se Mojima ministroma za trgo-
vino in finance.

Na Dunaji, dné 4. aprila 1892.

Frančišek Jožef s. r.

Taafe s. r.

Bacquehem s. r.

Steinbach s. r.

D o g o v o r

med c. k. trgovinskim ministerstvom in c. k. finančnim ministerstvom v imenu državne uprave z ene strani in med Prvo c. kr. priv. družbo za parno plovstvo po Donavi z druge strani.

§. 1.

Prva c. k. priv. družba za parno plovstvo po Donavi se zavezuje, da bo vsako leto, dokler pričujoča pogodba traja, svoje osebne ladje, in sicer vsak dan, navzdol in navzgor, v dosedaj navadnih razmerah in ob dosedaj navadnem voznem času z namenom, da se bodo na njih odpravljale osebe, devala v obrat na glavni strugi Donave od Devina do Pasove.

Vozni črteži potrebujejo poprejšnjega potrdila c. k. trgovinskega ministerstva, in tako tudi opustitev sedaj obstoječih plovstvenih postaj na teh kosih.

Ako so plovstvene postaje ob enem tudi železnične postaje, bode se kolikor moči ozirati na spojitve z dotičnimi železničnimi voznimi redovi.

§. 2.

Prva c. k. priv. družba za parno plovstvo po Donavi se zavezuje, da bo po načelih vrejenega in točnega plovstvenega obrata ves čas, dokler pogodba traja, zastran pravilnega odpravljanja blaga opravljala po reki Donavi plovstvo kakor doslej od Rezna do Črnega morja.

Družba bo sedaj obstoječo neposredno blagovno službo (brzinsko blagovno službo) po vsi glavni strugi od Dunaja navzdol vzdrževala tudi zanaprej in jo bo, ako bi se v prometu pokazala potreba, dala na opomin c. k. trgovinskega ministerstva primerno razširiti.

Družbe bo skrb za tó, da se bo pri ti neposredni blagovni službi (brzinski blagovni službi), ki ni navezana na to, da se dotakne vseh plovstvenih postaj, čas vožnje kolikor mogoče skrajšal.

Vozne črteže za to neposredno blagovno službo je predlagati v potrdilo c. k. trgovinskemu ministerstvu.

§. 3.

V zavarovanje tehnične in trgovinske delovne zmožnosti, oziroma konkurenčne zmožnosti družbenega ladjevja je Prva c. k. priv. družba za parno plovstvo po Donavi zavezana, uporabljati ves čas, dokler traja pričujoča pogodba, za to svoje ladjeve (parnice, blagovne barke, oladnice in stroje) vsako leto poprek znesek najmenj 500.000 gl. a. v. v notah za nove stavbe in prestavbe v zmislu stavbnega sporeda, dogovorjenega s c. k. trgovinskim ministerstvom.

V ta namen bo poleg tega družba vsako leto o novih stavbah in prestavbah (nabavah ladij), ki se mislijo opraviti v teku bližnjega leta, ustanavljala natančen stavbni proračun, katerega je predlagati v potrdilo c. k. trgovinskemu ministerstvu.

§. 4.

Prva c. k. priv. družba za parno plovstvo po Donavi se zavezuje, pripuščati ves čas, dokler pričujoča pogodba traja, c. k. trgovinskemu ministerstvu neomejen razpregled o tem, kake obče in posebne tarife, kaki vozninski odpusti in kaki drugi obči ali izjemni pogoji se uporabljajo za odpravo oseb in blaga na ladjah družbe.

Po c. k. trgovinskem ministerstvu zastran tega postavljenim priglednim organom mora družbeno ravnateljstvo dajati vsako pojasnilo, ki bi se v tem oziru želelo, ter dovoljevati pogled v dotične knjige in zapise.

Prva c. k. priv. družba za parno plovstvo po Donavi se zavezuje, da se bo pri svojih vkrepih in naredbah, tičočih se tarife in pravilnika, ozirala na gospodarske in trgovinske razmere v zmislu domenkov, ki jih bo zastran tega vkreniti s c. k. trgovinskim ministerstvom.

Sè spredaj stoječimi določili se ne ruši Prvi c. kr. priv. družbi za parno plovstvo po Donavi pristoječa pravica, da smé voznine za blago in osebe ustanavljati samostojno, in pa da smé drugačne pogoje in načine za odpravo oseb in blaga vravnati samostojno. Vendar se Prva c. k. priv. družba za parno plovstvo po Donavi zavezuje, da se ne bo ves čas, dokler ta pogodba traja, tudi nasproti nobeni drugi obrežni državi vzdala pridržane sebi pravice, samostojno vravnovati tarifstvo in obratni red, ali dopustila omejitev te pravice.

§. 5.

C. k. trgovinsko ministerstvo ima pravico, da za čas, dokler ta dogovor traja, imenuje dva uda uprave Prve c. k. priv. družbe za parno plovstvo po Donavi.

Gledé teh dveh udov naj se ne uporabljajo določila družbenih pravil o imetji delnic in o poslovni trajni dobi upraviteljev. Eden teh udov mora pripadati kakemu morebiti obstoječemu upravnemu odboru.

§. 6.

Prva c. k. priv. družba za parno plovstvo po Donavi se zavezuje, da ne bo v času, dokler pričujoča pogodba traja, brez potrdila c. k. trgovinskega ministerstva vkrepala nobenih naredeb pri načelnih prashanjih, kakor so: obstoj in organizacija družbe, izdaja predstvenih zadolžnic, izvršitev izrednih odplačil dolgov, pomnožitev ali znižba delnične glavnice družbene, prodaja ladne in nepremične imovine, potrebne za vzdrževanje plovstvenega obrata.

§. 7.

Dokler se Prvi c. k. priv. družbi za parno plovstvo po Donavi pristoječa in k pravemu plovstvenemu obratu ne neposredno potrebna postranska podjetja ne ločijo popolnoma od ostale družbene posesti in ostalega družbenega obrata, bode družba upravo in obrat omenjenih postranskih podjetij opravljala kolikor moči ločeno in takó, da se plovstveni obrat ne bo nasproti resničnim obratnim in dohodnim razmeram postranskih podjetij neopravičeno obremenjeval na korist poslednjih.

§. 8.

Prva c. k. priv. družba za parno plovstvo po Donavi se zavezuje, da bo v času, dokler traja pričujoča pogodba, na zahtevo c. in k. državnega vojnega ministerstva v slučajih mobilizacije in vojske — po meri potrebščine — dala neki del svojega ladjevja ali celó vse svoje ladje z dotičnim drugačnim obratnim gradivom brez izjeme na razpolaganje vojni upravi za vojaške namene na družbenih plovstvenih črtah in da bo v ta namen sklenila posebne dogovore s c. in k. državnim vojnim ministerstvom in pomorstveno njegovo sekcijo na eni strani za namene prevoza, na drugi strani pa za namene vojnega pomorstva.

Kadar bi to bilo treba, predati je uporabi vojne uprave tudi tiste ladje, ki so se sicer že natovorile, pa še niso odplule, nadalje tiste ladje, ki so že odplule, pa jih je še moči nazaj obrniti.

C. in k. državno vojno ministerstvo bo Prvi c. k. priv. družbi za parno plovstvo po Donavi, ako le mogoče, že pred nastopom mobilizacije dalo na znanje, koliko potrebuje ladij in na katerih krajih jih želi imeti pripravljene.

Natančnejša določila o povračilu spredaj omenjenih dajatev, katere mora Prva c. in k. priv. družba v slučajih mobilizacije in vojske prevzeti za namene vojne uprave, potèm gledé na tiste slučaje, v katerih mora vojna uprava ali pa družba zalagati stroške za poškodbe ladij, vkrenejo se s posebnim dogovorom med c. in k. državnim vojnim ministerstvom in med Prvo c. k. priv. družbo za parno plovstvo po Donavi.

Za prevažanje vojaških oseb v službi in zunaj službe in pa za prevažanje vojaškega blaga bo Prva c. k. priv. družba za parno plovstvo po Donavi dodeljavala, kakor doslej, tudi v času, dokler pričujoča pogodba traja, posebne in sicer niže tarifne postavke, kakor civilne tarife, ter jih bo ustanovila v porazumu s c. in k. državnim vojnim ministerstvom.

§. 9.

C. k. poštna uprava je vpravičena, da vse vožnje ladij za popotnike, katere vzdržuje Prva c. k. priv. družba za parno plovstvo po Donavi, uporablja za odpravljanje in posredovanje listovno-poštnih pošiljatev, oziroma listovno-poštnih zapor, in Prva c. k. priv. družba za parno plovstvo po Donavi je dolžna, v času, dokler traja pričujoča pogodba, na zgoraj omenjenih vožnjah ladij brezplačno oskrbovati odpravljanje in posredovanje od c. k. poštne uprave prevzete listovno-poštne pošiljatve, oziroma listovno-poštne zapore, pri čemer je za prevzete pošiljatve odgovorna po vsakočasnih poštne predpisih.

V ostalem ohrani svojo moč in veljavo dogovor z dne 8. maja 1890. l., sklenjen zastran posebnih načinov v izvrševanju poštne službe med c. k. pošto upravo in med Prvo c. k. priv. družbo za parno plovstvo po Donavi.

§. 10.

C. k. trgovinsko ministerstvo prigleduje, ali se ti domenki z družbo natančno izpolnjujejo.

Računske završke in bilancije družbene, je c. k. trgovinskemu ministerstvu v preskušnjo predložiti 14 dni pred obćim zborom, ki se skliče, da bo sklepal o uporabi obratnih posledkov.

C. k. trgovinsko ministerstvo si pridržuje pravico, da bo dosedaj navadno izmero presegajoče odkaze obratnih prebitkov različnim pričuvnim zalógom družbenim potrdilo tedaj, kadar čisti dobiček, ki ostane po redovito završenih računih o donosu podjetja v enem letu in je na razpolaganje, da se razdeli med delničarje, znaša več kakor štiri odstotke vsakočasne delnične glavnice. Zgoraj omenjeni pričuvni zalógi se smejo uporabljati samo z dovolilom c. k. trgovinskega ministerstva.

§. 11.

Prva c. k. priv. družba za parno plovstvo po Donavi se stalno zavezuje, da bo pokojninskemu zalogu svojih nastavlencev vsako leto plačevala prav toliko vsoto, kolikor znaša vsota prispevkov nastavlencev; nadalje da bo v času, dokler traja veljavnost pričujoče pogodbe, prevzela zalaganje letnih primanjkljajev (ubitkov), ki se pokažejo v gospodarstvu s pokojninskim zalógom nastavlencev, s tím pogojem, da se letni prispevki udov povišajo s 5 odstotkov na 8 odstotkov. V ostalem se družba zavezuje, razmere pokojninskega zaloga za svoje nastavlence, ne rušěč pridobljenih pravic, stalno spraviti v pravilni red, pri čemer se je kolikor moči ozirati na to, da se ne samó prispevki posameznih udov, doštevši one prispevke, katere mora za vsakega uda plačevati družba, spravijo v sklad s pravicami, ki se hočejo pridobiti, in pa sě zahtevki varnosti pokojninskega zavoda.

§. 12.

V času, dokler pogodba traja in dokler Prva c. k. priv. družba za parno plovstvo po Donavi izpolnjuje v nji prevzete dolžnosti, bode iz državnih sredstev Prvi c. k. priv. družbi za parno plovstvo po Donavi vsako leto na korist donosnega računa za dotično leto plačevati:

- a) niti obrestno, niti povratno podporo 250.000 gl. a. v. v notah;
- b) nadaljen, prav tako brezobresten pridavek 250.000 gl. a. v. v notah, katerega pak je povračati po nastopnih določilih.

Oba zneska se bosta Prvi c. k. priv. družbi za parno plovstvo po Donavi izplačevala vselej do 15. januarja tistega leta, katerega donosnemu računu naj bode ta v prid, za leto 1891. pa takoj potěm, ko se ta dogovor sě zakonarstvom potrdi.

Pod b) omenjene pridavke je državni upravi v času, dokler pogodba traja, povračati takó, da je državni upravi oddati 15 odstotkov čistega dobička, ki ostane po redovito završenih računih o donosu podjetja v enem letu in ki je po dotaciji pričuvnih zalógov (§. 10.) na razpolaganje, da se po pravilih razdeli med delničarje.

Ko mine veljavnost pogodbe, bodo ti načini vraćanja še dolžnih pridavkov veljali takó, da se bo, ako v tem ali drugem letu na državno upravo pripadajoči delež znaša menj kakor 125.000 gl. a. v.

v notah, ta delež dopolni na znesek 125.000 gl. a. v. v notah iz prebitkov, ki so na razpolaganje delničarjem; kolikor bi pak ves čisti dobiček, kar ga ostane za razdelitev med delničarje, ne dosegel zneska 125.000 gl. a. v. v notah, omeji naj se v dotičnem letu povračilo državni upravi na znesek tega prebitka. V §. 5. izgovorjeno pravico, da sme imenovati dva upravitelja, more državna uprava tudi po preteku pogodbe izvrševati dotlé, dokler se ti zastanki popolnoma ne poplačajo.

§. 13.

Prvi c. k. priv. družbi za parno plovstvo po Donavi dodeljena podpora in pa v §. 12. omenjeni pridavek sta oproščena dohodarine ni pa vsake drugačne davščine. Tudi se za izdajo tega dogovora, in pa za dolgovnice in pobotnice, ki jih bo izdajati na njegovi podstavi, dodeljuje prostost od vseh pristojbin in kolkov.

§. 14.

Spredaj stoječi dogovor je sklenjen za dobo od leta 1891. vštevši do l. 1900.

§. 15.

Dolžnosti vsled tega dogovora preminejo, kolikor se to ni posebe določilo, za Prvo c. k. priv. družbo za parno plovstvo po Donavi s časom, ko mine veljavnost dogovora, in pa v slučaju, ako bi vlada ustavila na podstavi §. 12. v dogovoru določeno izplačevanje podpore in povratnega pridavka.